

Udgivet 02.12.2024

Case: Regenerativt landbrug hos Søren Jensen, Nyborggaard

Søren Jensen er økologisk planteavler ved Vildbjerg i Midtjylland og bruger mange regenerative dyrkningstiltag.

Af Jonas Holm Rasmussen, Linda Michelle Handrup

I Innovationscenter for Økologisk Landbrug arbejder vi bl.a. for at udvikle og formidle viden om de tiltag, der kendetegner regenerativ dyrkning for at fremme jordens frugtbarhed. Derfor har vi fulgt en række landmænd og deres praksis. En af dem er Søren Jensen, der er økologisk planteavler i Midtjylland.

Søren Jensen driver en alsidig økologisk plantebedrift på slægtsgården Nyborggaard ved Vildbjerg, hvor han bl.a. dyrker specialafgrøder med tilhørende skånsom forarbejdning til en lang række økologiske fødevarer af høj ernæringsmæssig kvalitet. Han dyrker både brødrug og -hvede og olieafgrøder som hamp, raps og hør. Disse afgrøder er fra forskellige plantefamilier og bidrager dermed til en god plantediversitet i sædskiftet, hvilket bidrager til at minimere trykket af sædskiftebårne plantesygdomme.

Regenerative tiltag

På markfladen har han stort fokus på at øge jordens frugtbarhed og kulstofindhold. For at følge udviklingen får han udtaget jordprøver hvert 5. år for de mest almindelige analyser såsom reaktionstal, indhold af næringsstoffer og kulstofindhold. På to marker har han også fået udtaget prøver til såkaldte [Albrecht-analyser \(/media/qoaom44i/et-spadestik-dybere-gennemgang-af-albrecht-analysen.pdf\)](/media/qoaom44i/et-spadestik-dybere-gennemgang-af-albrecht-analysen.pdf).

De væsentligste regenerative tiltag på Nyborggaard:

- efterafgrøder, der giver grønne marker det meste af året
- kløvergræs i sædskiftet
- brug af organisk gødning, som han ønsker at ændre til biogasgulle, hvis det er muligt

Ud over øget jordfrugtbarhed har tiltagene også potentiale til at forbedre jordens vandholdende evne og dermed bevare eller forbedre jordens kvalitet og egnethed til dyrkning.

Potentiale i ændret gødning og sædskifte

Søren Jensen importerer ca. 35 kg N/ha i form af konventionel svinegulle, men han har et ønske om at udfase det for eventuelt at erstatte det med biogasgulle, hvis logistik og mængde kan gå op med det lokale økologiske biogasanlæg. En øgning i andelen af kløvergræsmarker på hans ejendom kan også bidrage til en øget kvælstofforsyning, så den konventionelle gulle på sigt kan udfases.

Lige nu har han kløvergræs i sædskiftet omkring hvert 5.-6. år, og hvis han kan øge til hvert 4. år med afsætning til biogasanlæg, kan det påvirke jordfrugtbarheden og kvælstofregnskabet positivt. De nuværende græsmarker ligger som slætgræs i 3 år.

Vibeke og Søren Skjølstrup Jensen og deres to børn.

Efterafgrøder og pløjning

På markfladen er der en høj prioritering af efterafgrøder, som bliver undersøgt i alle afgrøder efter den sidste radrensning med en Cameleon-såmaskine. Derfor er der grønt plantedække på markerne stort set hele året, undtagen i de korte perioder hvor der etableres såbede eller bekæmpes rod ukrudt med plov. Søren Jensen pløjer fortsat sine marker, fordi han ser det som en nødvendighed efter især kløvergræs og til bekæmpelse af rod ukrudt. For nylig har han dog indkøbt en skrælplov, som måske på sigt kan mindske eller udfase de traditionelle pløjninger.

Forsøg med skovlandbrug

På ejendommen er der et lille skovstykke, et naturligt slynget vandløb samt en mark, hvor Søren Jensen har etableret et forsøgsområde med skovlandbrug. Her har han plantet rækker med diverse bærbuske og frugttræ-er, der bryder den traditionelle, flade markstruktur. Det skaber plads til mere biodiversitet, bedre mikroklima mellem træerækkerne, mindsker det pløjede areal og giver nye afgrødetyper, der skal høstes.

De kommende år vil han udvide sortimentet af produkterne baseret på frugt og bær i takt med, at træerne bli-ver mere produktive og giver udbytte, og han skal finde de optimale høstmetoder, når mængderne bliver større.

Helhedssyn på sundhed

Søren Jensen får formalet mel både af sin brødrug og -hvede til sigtede fuldkornsmeltyper – bl.a. Mariagertoba-hvede, som har en god proteinkvalitet til bagning. Frøene fra olieafgrøderne hamp, raps og hør koldpresses til kvalitetsolier med højt indhold af bl.a. Omega 3-fedtsyrer, og pressekagen af hampens males efterfølgende til pulver med et proteinindhold på 43 %. På den måde har han både fokus på den

ernæringsmæssige værdi i de fødevarer, han producerer, og på økosystemets sundhed i hans måde at drive landbrug på.

Fakta om Nyborggaard:

- **Antal ha:** 80 ha + 30 ha, der forpagtes, så der sammenlagt dyrkes ca. 110 ha.
- **Driftstype:** Økologisk planteavl med bl.a. raps, hvede og rug samt specialafgrøder som hamp og hør med egen forarbejdning til olie, mel, hele og knækkede frø/kerner til konsum samt proteinpulver.
- **Sædskifte:** Der er p.t. kløvergræs hvert 5.-6. år i sædskiftet, men han overvejer at øge hyppigheden til hvert 4. år – både for at øge jordfrugtbarheden, rodukrudtsbekæmpelsen og kvælstofforsyningen på bedriften.
- **Jordtype:** Lavtliggende sandjord, ~JB 3-4

Fonden for **økologisk landbrug**

**Funded by
the European Union**
NextGenerationEU

For mere information

Jesper Fog-Petersen

Specialkonsulent

Planteprotein til konsum,
forædling

+45 41 90 20 14

jefp@icoel.dk

Jon Aagaard Enni

Konsulent

Planteproduktion, regenerative
dyrkningsmetoder

+45 20 27 08 37

jone@icoel.dk